

Nota Begraafplaatsen Lochem deel 1

Adviezen

1. Instemmen met de in deze nota genoemde beleidsuitgangspunten, ten behoeve van het te ontwikkelen begraafplaatsenbeleid.
2. Instemming verlenen aan de in deze nota vermelde aangepaste tarieven behorende bij de Verordening op de heffing en de invordering van lijkbezorgingrechten 2011.
3. Instemmen met de verkoop van de aula, onder het vestigen van een opstalrecht en het verlenen van een erfdiensbaarheid voor het medegebruik van de toegangsweg en de parkeerplaatsen.
4. Instemming verlenen aan de uitbreiding van het ‘urnenveld’ op de begraafplaats Barchem en de bouw van een nieuwe urnenmuur op de nieuwe begraafplaats in Lochem en hiervoor een krediet ter beschikking te stellen van € 36.000, welke financieel is te dekken uit de meeropbrengst grafrechten.
5. Vaststellen van de nieuwe Beheersverordening Begraafplaatsen 2011, welke is aangepast op de gewijzigde Wet op de lijkbezorging..
6. Vaststellen van het nieuwe Uitvoeringsbesluit graven, asbezorging, gedenkplaatsen en grafbedekkingen gemeente Lochem 2011.

Aanleiding

De gemeentelijke samenvoeging van Lochem en Gorssel bracht een grote hoeveelheid werk met zich mee. Om deze extra werklast de baas te kunnen zijn er prioriteiten benoemd. Daarbij hebben de taken / werkzaamheden voortvloeiende uit de Wet op de Lijkbezorging c.q. behorende bij het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen waarbij harmonisering op een later tijdstip mogelijk was, een lagere prioriteit gekregen.

De nota Begraafplaatsen Lochem behandelt deze harmonisering. In 2009 heeft het bestuur de opdracht uitgebreid. Deze uitbreiding houdt in: het verbeteren van de kostendekkendheid c.q. het kostendekkend maken van de taken voortvloeiende uit de Wet op de Lijkbezorging en het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen.

Vervolgens ontstond de noodzaak om de columbaria in Barchem en Lochem uit te breiden.

De wijziging van de Wet op de lijkbezorging in 2010 maakte het noodzakelijk de beheersverordening Begraafplaatsen aan te passen en in vervolg daarop het uitvoeringsbesluit graven, asbezorging, gedenkplaatsen en grafbedekkingen

Inleiding

In de gemeente zijn 5 begraafplaatsen in actieve exploitatie. Daarnaast worden de joodse begraafplaats en de oude begraafplaats beheerd en onderhouden.

De volgende begraafplaatsen zijn in exploitatie:

- nieuwe begraafplaats Lochem;
- begraafplaats Gorssel;

- begraafplaats Almen;
- begraafplaats Barchem;
- begraafplaats Laren.

Tevens zijn de volgende begraafplaatsen in beheer en onderhoud:

- oude begraafplaats Lochem;
- joodse begraafplaats Lochem.

De uit te voeren taken vinden hun (wettelijke) basis in:

- beheersverordening begraafplaatsen, artikel 35 Wet op de lijkbezorging en artikel 149 van de Gemeentewet, inclusief het Besluit op de lijkbezorging 4 december 1997, paragraaf 4, de wijziging op de Wlb d.d. 12 juni 2009 en de daarop van toepassing zijnde wijzigingen;
- verordening op de heffing en de invordering van lijkbezorgingsrechten, Gemeentewet, artikel 229, inclusief de tarieventabel;
- uitvoeringsbesluit graven, asbezorging, gedenkplaatsen en grafbedekkingen Gemeente Lochem 2010;

De gemeente beschikt op haar in gebruik zijnde begraafplaatsen over mogelijkheden om asbussen en urnen bij te zetten in een urnenmuur (Lochem) of in een urnenveld (Gorssel, Almen, Laren en Barchem). De urnenmuur in Lochem en het urnenveld in Barchem hebben nog slechts enkele 'vrije' nissen beschikbaar. Om te kunnen voldoen aan de vraag naar mogelijkheden om asbussen en urnen bij te zetten, dienen de urnenmuur en het urnenveld per direct te worden uitgebreid. De met de uitbreiding gemoeide investering bedraagt € 17.500,- voor de urnenmuur en € 18.500,- voor het urnenveld.

Toelichting nota

De notitie begraafplaatsen omvat 2 delen die ieder een afzonderlijk behandelingstraject krijgen.

Het 1° deel omvat het:

- Opstellen beleidsuitgangspunten begraafplaatsen.
- Verbeteren van de kostendekkendheid door de tarieven behorende bij de Verordening Lijkbezorgingsrechten aan te passen conform de tarieven die elders bij gemeenten worden gehanteerd.
- Uitbreiding van het urnenveld op de begraafplaats Barchem en de bouw van een tweede urnenmuur op de nieuwe begraafplaats Lochem.
- De verkoop van de aula in Gorssel onder het vestigen van een opstalrecht en het verlenen van een erfdienstbaarheid voor het medegebruik van de toegangsweg en de parkeerplaatsen.
- Aanpassing van de betreffende verordeningen.

Het 2° deel omvat het:

- Opstellen beleidskader begraafplaatsen.

- Harmoniseren van de serviceverlening en de werkmethodieken (beheer en administratie).
- Onderzoek naar de integrale kostprijs van de diverse verrichtingen c.a. en de doorrekening van de indirecte kosten. Hiervoor zal het model kostenonderbouwing lijkbezorgingsrechten van de VNG worden gevolgd.
- Verbeteren voorlichting en communicatie:
- Verbeteren informatievoorziening op de begraafplaatsen.
- Inpassen KCC bij de informatievoorziening.
- Inpassen beheer begraafplaatsen in de te ontwikkelen nieuwe organisatie buitendienst.
- Evt. noodzakelijke aanpassingen i.h.k.v. de ombuigingen.

Planning (deel) nota's

Het 1° deel wordt hier (de raadsvergadering van 14 maart 2011) ter besluitvorming aangeboden.

Het 2° deel zal worden aangeboden nadat:

- De contouren van de buitendienst van de afdeling Openbare Werken en daarmee de organisatorische plaats van de taak begraafplaatsen bekend is.
- Besluitvorming heeft plaatsgevonden over de ombuigingen 2012-2015.

Beleidsuitgangspunten

Bij de ontwikkeling van het begraafplaatsenbeleid worden de volgende (beleid)uitgangspunten gehanteerd:

- De van toepassing zijnde verordeningen en besluiten.
- Kostendeckende exploitatie waarbij het onderhoud van de begraafplaatsen wordt toegerekend aan de taak lijkbezorging
- Het onderhoud van de begraafplaatsen bij voorkeur te bepalen op kwaliteitsniveau A.
- Handhaving van het huidige serviceniveau bij begraven en bijzettingen.
- Handhaving van het aantal in exploitatie zijnde begraafplaatsen.
- De aula te beschouwen als een te handhaven onderdeel van de begraafplaatsen in Gorssel en omgeving maar de exploitatie van deze aula te beschouwen als een niet gemeentelijke taak.
- De bedrijfsvoering van deze taak bedrijfsmatig opzetten, waarbij reserveringen mogelijk zijn ten behoeve van:
  - het onderhoud van de begraafplaatsen;
  - het onderhoud van het materieel en voorzieningen bestemd voor de taak begraven en bijzettingen.

Het te ontwikkelen beleidskader moet een antwoord bieden met betrekking tot:

- De te ontwikkelen visie met betrekking tot de demografische ontwikkelingen en de wijze waarop cliënten gebruik maken van de verschillende geboden mogelijkheden

- De inrichting van de begraafplaatsen en de capaciteit van de begraafplaatsen c.q. het ruimbeleid;
- Een in te nemen standpunt over monumentale grafbedekkingen en monumentale grafvelden.

In het gesprek d.d. 17 januari 2011 welke is gevoerd in het kader van het rekenkameronderzoek naar gemeentelijke tarieven is de aanpak om de tarieven thans te verhogen op basis van vergelijking van tarieven in de regio, in tweede instantie gevolgd door bepaling van de integrale kostprijs (inclusief de indirecte kosten) besproken. Dit stappenplan is door de onderzoekscommissie voor kennisgeving aangenomen.

Verbeteren exploitatieresultaat

Vergelijking van meest voorkomende tarieven 2010 na aanpassing tarieven

Bij het bepalen van de hoogte van de grafrechten is aansluiting gezocht bij een grafrechten die van toepassing zijn bij een aantal gemeenten in de regio. Aansluiting is gezocht bij een met de gemeente Lochem vergelijkbare gemeente (Berkelland), Zutphen als centrum gemeente en een grotere gemeente (Apeldoorn).

De aanpassing van de hoogte van de grafrechten brengt het tarief van Lochem binnen de bandbreedte van deze tarieven, zij het dat de voorgestelde Lochemse grafrechten binnen deze bandbreedte, voor zover het de meest voorkomende tarieven betreft, tot de laagste behoren. Een particulier graf voor twee personen is het meest voorkomende graftype.

Hieronder is de korte vergelijking weergegeven.

Algemeen graf

Omschrijving dienst	Lochem 2011	Zutphen 2010	Berkelland 2010	Apeldoorn 2010
Begrafenis p.p.	650,--	717,--	g.g.b.	746,--
Grafrecht bij uitgifte	0,--	651,45	g.g.b.	0,--
Onderhoud begraafplaats	0,--	0,--	g.g.b.	0,--
Looptijd in jaren	10	10	g.g.b.	20
Totale kosten	650,--	1.355,--	-	729,--
Kosten per jaar	65,--	135,50	-	36,45

Particulier graf (1 persoons)

Omschrijving dienst	Lochem 2011	Zutphen 2010	Berkelland 2010	Apeldoorn 2010
Begrafenis p.p	900,--	g.g.b.	1.056,20	1001,--
Grafrecht bij uitgifte	1.800,--	g.g.b.	1.267,45	1025,--
Onderhoud begraafplaats	0,--	g.g.b.	0,--	751,--
Looptijd in jaren	20	g.g.b.	20	20
Totale kosten	2.700,--	-	2.323,65	2.777,-
Kosten per jaar	135,--	-	116,18	138,85

Particuliergraf (2 persoons bij volledig gebruik excl. evt. noodzakelijke verlenging)

Omschrijving dienst	Lochem 2011	Zutphen 2010	Berkelland 2010	Apeldoorn 2010
Begrafenis 2 personen	1.800,--	1.434,--	2.112,40	2.002,--
Grafrecht bij uitgifte	1.800,--	2.608,--	1.901,15	1.025,--
Onderhoud begraafplaats	0,--	0,--	0,--	751,--
Looptijd in jaren	20	20	20	20
Totale kosten	3.600,--	4.042,--	4.013,55	3.778,--
Kosten/jaar	180,00	202,10	200,67	188,90
Kosten / jaar / p.p	90,00	101,50	110,33	94,45

Voorstel tariefopbouw

Bij het bepalen van de grafrechten is uitgegaan van het oppervlakte gebruik. Uitgegaan is van de oppervlakte van een enkel graf, ongeacht of het een éénpersoons- of tweepersoonsgraf is. In het tarief is tevens een bijdrage voor het onderhoud van de begraafplaats opgenomen. Deze bijdrage wordt zowel bij nieuwe graven geheven als bij verlenging van de grafrechten bij bestaande graven en bij schudden van graven die voor onbepaalde tijd zijn uitgegeven. Hiermee wordt een eerlijke verdeling van de onderhoudskosten begraafplaatsen verkregen.

Het voorstel houdt tevens een wijziging in met betrekking tot het onderhoud van de graven en gedenkstenen, zerken en omrandingen. De mogelijkheid om dit onderhoud door de gemeente te laten uitvoeren is vervallen. Hiermee wordt voorkomen dat er nieuwe verplichtingen worden aangegaan die kostentechnisch niet kostendekkend zijn. Daarbij kan er ook geen discussie ontstaan over eventuele schade aan graven en gedenkstenen, zerken en omrandingen die door rechthebbenden bij de gemeente worden ingediend.

Tarieven 2011

Nr.	Omschrijving	Tarief 2011	Voorstel tarief 2011
1	Hoofdstuk 1 Verlenen van rechten		
1.1	Algemene graven		
	Voor het verlenen van het uitsluitend recht op een graf wordt geheven voor een periode van 10 jaar		
1.1.1	Het bijzetten van één lijk, op rij en gelijktijdige begraafing (tweediep) zijnde een gemeentelijke bijdrage	0,--	650,--
1.1.2	Het bijzetten van een kinderlijk beneden één jaar of levenloos geboren één diep, zijnde een gemeentelijke bijdrage.	0,--	325,--
1.2	Particuliere graven en nissen		
1.2.1	Verlenen uitsluitend recht voor een periode van 20 jaar voor het:		
1.2.1.1	Bijzetten van één lijk op rij en gelijktijdige begraafing.	662,--	1.800,--
1.2.1.2	Bijzetten van twee lijkstenen, op rij en gelijktijdige begraafing.	978,--	1.800,--
1.2.1.3.	Het bijzetten niet op rij en zonder gelijktijdige begraafing (keuzegrav).	2.200,--	3.600,--

1.2.1.4	Het bijzetten van twee lijkkasten boven en naast elkaar, op rij en gelijktijdige begraving.	1.914,--	3.600,--
1.2.1.5.	Het bijzetten van twee lijkkasten boven en naast elkaar, niet op rij of zonder gelijktijdige begraving.	4.719,--	7.200,--
1.2.1.6	Het bijzetten van twee lijkkasten boven elkaar op de vrije keuzeafdeling A,B en F in Lochem.	4.719,--	7.200,--
1.2.1.8	Het bijzetten van (vier) asbussen in een urnengraf.	812,--	1.500,--
1.2.1.9	Voor het bijzetten van 2 asbussen of 1 urn in een urnennis.	993,--	1.500,--
1.3	Het verlengen van een (uitsluitend) recht voor:		
1.3.1	Een kindergraf genoemd onder 1.1.2 voor een eerste periode van 10 jaar	-	300,--
1.3.2	Een kindergraf genoemd onder 1.1.2 voor een tweede periode van 10 jaar	-	650,--
1.3.3	De particuliere graven en nissen voor een periode van 10 jaar wordt een recht geheven gelijk aan 50% van het uitsluitend recht genoemd onder 1.2	50 %	50%
1.4	Het plaatsen van een gedenksteen voor een overledene waarvan de stoffelijke resten niet op de begraafplaats zijn begraven.	-	1.500,--
2	Hoofdstuk 2 Begraven, bijzetten en verstrooien		
2.1	Begraven van een lijk van een kind beneden 1 jaar of een levenloos geboren kind	246,50	425,--
2.2	Begraven van een kind beneden 12 jaar	407,--	650,--
2.3	Begraven van een lijk van een persoon 12 jaar en ouder	651,--	900,--
2.4	Aanbrengen houten bekisting in een graf	228,--	400,--
2.5	Op verzoek bedekken graf met groen t.b.v. plechtigheid	51,90	150,--
2.6	Bijzetten van een asbus of urn in een nis of graf	326,--	400,--
2.7	Verstrooien van as uit een asbus	326,--	400,--
2.8	Voor het na minstens 10 jaar na overlijden gelijktijdig herbegraven van meerdere stoffelijke overschotten in één kist tegen een verhoging van de in hoofdstuk 5 vermelde tarief	79,60	200,--
2.9	Voor het gelijktijdig bijzetten van meerdere asbussen of urnen wordt het in hoofdstuk 2 of 5 vermelde tarief verhoogd met	79,60	200,--
2.10	Voor het gelijktijdig verstrooien van as uit meerdere asbussen wordt het in hoofdstuk 2 vermelde tarief verhoogd met	79,60	200,--
2.11	Voor het begraven, bijzetten en verstrooien op buitengewone uren worden de rechten verhoogd met 50%.	150%	150%
2.12	Onder buitengewone uren wordt verstaan de uren op maandag tot en met vrijdag na 15.00 uur en op zaterdag tussen 9.00 uur en 15.00 uur		
3	Hoofdstuk 3 Grafbedekking en onderhoud		
3.1	Voor het afgeven van een vergunning wordt geheven;		
3.1.1	Plaatsen grafbedekking, gedenkteken en omranding	247	300,--
3.1.2.	Plaatsen prefab kelder	646,--	750,--
3.2	Voor het door of van gemeentewege onderhouden van de onder 3.1 vermelde elementen wordt per jaar geheven		
3.2.1.	Grafbedekking, denkteken, omranding en kelder	50,90	Geen nieuwe

3.2.2	Beplanting	77,10	verplichtingen Geen nieuwe verplichtingen
3.3	Voor het algemeen onderhoud van de begraafplaatsen, voor zover dat niet in de rechten genoemd in hoofdstuk 1 is opgenomen wordt geheven.		
3.3.1	Algemeen graf		0,--
3.3.2	Bij verlenging voor een periode van 10 jaar van een particulier graf, urnengraf en urnennis, welke is uitgegeven voor een bepaalde tijd en is uitgegeven vóór de datum van het nieuwe besluit door de gemeenteraad inzake de grafrechten 2011.	-	400,--
3.3.3	Bij het schudden van een (meerpersoons) graf welke is uitgegeven voor onbepaalde tijd per nieuw ter aarde te bestellen lijk per periode van 10 jaar.	-	400,--
4	Hoofdstuk 4 Inschrijven en overboeken van (particuliere) graven en nissen		
4.1	Voor het inschrijven en overboeken van particuliere graven en nissen in een daartoe bestemd register wordt geheven.	18,20	45,--
5	Hoofdstuk 5 Opgraven, ruimen en schudden		
5.1	Voor het opgraven van een lijk wordt geheven	646,--	900,--
5.2	Voor het na opgraven weer begraven wordt geheven	646,--	900,--
5.3	Voor het opgraven of verwijderen van een asbus of urn wordt geheven	326,--	400,--
5.4	Bij het weer terugplaatsen van de asbus of urn wordt geheven	326,--	400,--
5.5	Voor het ruimen van een graf op verzoek van de rechthebbende na de wettelijk verplichte grafrust, wordt geheven	639,--	900,--
5.6	Voor het op verzoek van een rechthebbende, schudden van een stoffelijk overschot na een graf-rust van minimaal 30 jaar (alleen mogelijk bij een eeuwigdurend grafrecht) wordt op basis van een enkel graf (één diep) geheven	159,50	750,--
5.7	Voor het op verzoek van een rechthebbende, schudden van een stoffelijk overschot na een graf-rust van minimaal 30 jaar (alleen mogelijk bij een eeuwigdurend grafrecht) wordt op basis van een enkel graf (twee diep) geheven	319,--	900,--
5.8	Voor het op verzoek van een rechthebbende schudden van stoffelijke overschotten in een meerpersoonsgraf na een graf-rust van minimaal 30 jaar (alleen mogelijk bij een eeuwigdurend grafrecht) wordt op basis van het bepaalde in 5.7. en 5.9 en het aantal stoffelijke resten de heffing bepaald.		Nader te bepalen
6	Hoofdstuk 6 Overige heffingen		
6.1	Voor het gebruik van de aula wordt voor de eerste twee uur geheven	212,--	400,--
6.2	Voor het langer gebruik van de aula wordt per half uur geheven	106,--	200,--
6.3	Voor het gebruik van de koeling wordt per etmaal of een gedeelte daarvan geheven	106,--	200,--
6.4	Voor het tijdelijk in bewaring nemen van een asbus wordt per etmaal of een gedeelte daarvan geheven	23,95	30,--

Verbeterde kosten-
dekking

Op basis van het werkelijk aantal verrichtingen en van de uitgifte

van nieuwe grafrechten c.a. in 2010 zorgt deze voorgestelde tariefsverhoging van de grafrechten tot extra jaarinkomsten ad € 126.000,00 . Uitgaande van een goedkeurend besluit op 14 maart betekent dit voor 2011 een geraamde meeropbrengst van €102.000. De exploitatieresultaten van de aula op de begraafplaats Gorssel zijn hierbij buiten beschouwing gelaten. Met deze eenmalige aanpassing van de tarieven wordt de kostendekking van de begraafplaatsen sterk verbeterd.

Aula Gorssel

Het exploiteren van de aula op de begraafplaats Gorssel is niet een bij de wet geregelde publiekrechtelijke taak. De aula is wel een door de bevolking gewaardeerde dienst. De aula voldoet niet meer aan wensen die men aan deze voorziening stelt. Voorgesteld wordt de aula te verkopen onder het vestigen van een opstalrecht en het verlenen van een erfdienstbaarheid voor het medegebruik van de toegangsweg en de parkeerplaatsen. Alleen het gebouw (de aula) wordt dan eigendom van de exploitant. Indien gewenst kan in het opstalrecht eventueel opgenomen worden dat het recht eindigt op het moment dat het gebouw niet langer in de functie van aula wordt geëxploiteerd. De hoogte van verkoopprijs is een kwestie van onderhandeling met potentiële gegadigden en uiteraard sterk afhankelijk van de mogelijkheden die de exploitant krijgt. Met de verkoop van de aula wordt het exploitatierisico die de gemeente loop geëlimineerd.

Uitbreiding urnenveld in Barchem en bouw nieuwe urnenmuur op nieuwe begraafplaats Lochem

De gemeente heeft in vier kernen een begraafplaats die tegemoet komt aan de wens begraven c.q. bijgezet te worden in/bij de woonplaats (de begraafplaats Gorssel is daarin afwijkend en faciliteert de kernen Eefde, Gorssel en Epse). Elke begraafplaats gelijke faciliteiten. De per kern geboden faciliteiten c.q. de beschikbare ruimte om asbussen en urnen bij te zetten, zijn niet uitwisselbaar. Nu de nissen in het urnenveld van de begraafplaats Barchem binnen zeer afzienbare tijd zullen zijn uitgegeven, dient deze faciliteit te worden uitgebreid.

De met de uitbreiding gemoeide investering bedraagt € 17.500,-- voor de urnenmuur en € 18.500,-- voor het urnenveld. De investering zal zijn financiële dekking krijgen binnen de nieuwe kostendekkende tariefstructuur. Gezien de aard van de voorziening zal er een afschrijvingstermijn van 15 jaar worden gehanteerd.

De nieuwe urnenmuur in Lochem wordt identiek aan de bestaande. Hiermee wordt voorkomen dat er een onrustig beeld ontstaat en er tevens sprake zou zijn van 'verschil in ondervonden kwaliteit'. De aan te schaffen 'poefjes' in Barchem zijn identiek aan de bestaande poefjes. Hiermee wordt de gewenste eenheid van het urnenveld behouden. De bestrating wordt in zijn geheel vernieuwd, zodat ook op dit vlak sprake zal zijn van een harmonieus geheel. De investeringen

kunnen worden betiteld als sober en doelmatig.

De kapitaallasten van deze investering worden volledig ten laste gebracht van de begraafplaatsen. De extra inkomsten door de tariefsverhoging biedt daartoe de mogelijkheid.

Om pragmatische redenen zijn, gezien de druk op deze voorzieningen, de opdrachten vooruitlopend op de goedkeuring van dit krediet al verstrekt. Het urnenveld is in 2010 gereed gekomen en de urnenmuur is thans in uitvoering.

Verordeningen

De Beheersverordening Begraafplaatsen en het uitvoeringsbesluit graven, asbezorging, gedenkplaatsen en grafbedekkingen zijn aangepast naar aanleiding van de nieuwe Wet op de lijkbezorging. Deze verordening en het uitvoeringsbesluit zijn als bijlagen bij deze nota deel 1 begraafplaatsen gevoegd.

Bijlagen

1. Beheersverordening Begraafplaatsen
2. Uitvoeringsbesluit graven, asbezorging, gedenkplaatsen en grafbedekkingen